

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของบุคลากรสำนักงานขนส่งจังหวัดพิษณุโลก
INTEGRATING BUDDHIST PRINCIPLES TO PROMOTE AWARENESS OF
POLITICAL PARTICIPATION AMONG PHITSANULOK ROVINCIAL
TRANSPORT OFFICE PERSONNEL

¹ชญานิ์ เสมอ, ²สัททยา วิเศษ และ ³สมยศ ปัญญามาก

¹Chayanee Samer, ²Sahathaya Wises and ³Somyot Panyamak

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

^{1,2,3}Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

¹chayanee.sma065@gmail.com

Received: March 4, 2026;

Revised: June 15, 2026;

Accepted: June 22, 2026;

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมือง 2) เปรียบเทียบจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) นำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรสำนักงานขนส่งจังหวัดพิษณุโลก การวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 74 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและรายได้ ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่าระดับ 0.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3) การบูรณาการหลัก

¹ นักศึกษา, สาขาวิชารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

พุทธธรรมในการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากร ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง มีการรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในหลายช่องทาง ด้านการสนทนาทางการเมือง มีการพูดคุยเรื่องการเมืองภายในและนอกองค์กรด้วยดี ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพ ควรมีการเปิดพื้นที่การแสดงออกเชิงสร้างสรรค์ ด้านความเป็นพลเมือง ให้ความสำคัญในการเลือกตั้ง ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีการให้ความรู้เรื่องการเมืองกับบุคคลอื่น

คำสำคัญ : การบูรณาการ; การมีส่วนร่วมทางการเมือง; หลักพุทธธรรม

Abstract

The purposes of this research were to; 1) Study the level of political participation awareness 2) Compare political participation awareness categorized by personal factors 3) Present the integration of Buddhist principles in promoting political participation awareness among personnel at the Phitsanulok Provincial Transport Office. Conducted by the mixed research method. The quantitative research used questionnaire as a tool to collect data from 74 and a qualitative research used an in-depth interviews to data from 9 key informants and the data were analyzed by content descriptive interpretation. The research results were found that: 1) The overall level of opinion regarding the promotion of political participation awareness among personnel was high. 2) The results of the comparison among personal opinions with different gender, age, education, occupation and monthly income had no different opinions at statistically significant level of 0.05 no accepted the set hypothesis 3) The integration of Buddhist principles in promoting political participation awareness among personnel showed positive results in several areas: receiving political information through multiple channels; engaging in political discussions both within and outside the organization; exercising freedom of expression through opportunities for constructive expression; and demonstrating civic responsibility. Emphasis is placed on elections and political participation, including educating others about politics.

Keywords: Integration; Political Participation; Buddhadhamma

บทนำ

ปัจจุบันประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองเพิ่มขึ้นจากเดิม เป็นผลมาจากการปฏิรูประบบการเมืองของไทย มีการแสดงออกของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองการกำหนดนโยบายของรัฐหรือแก้ไขปัญหาต่างๆ นำไปสู่การพัฒนาการเมืองการปกครองเป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่มุ่งส่งเสริมการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน (ถวิลวดี บุรีกุล, 2552) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งนอกจากเป็นการสะท้อนการยืนยันในสิทธิเสรีภาพของสมาชิกในสังคมแล้วยังเป็นการยืนยันถึงความเสมอภาคของสมาชิกในสังคมอีกด้วย ซึ่งในส่วนของกระบวนการทางการเมืองนั้นคือ การแสดงออกซึ่งกิจกรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคมกิจกรรมเหล่านี้นำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกับองค์กรทางการเมือง รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับรัฐบาล การแสดงออกซึ่งกิจกรรมทางการเมืองเหล่านี้ คือ กระบวนการทางการเมืองนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามที่ประชาชนต้องการ (ศิริพิมพ์ ศรีบลลังก์ และจิราภรณ์ คำจันทร์, 2565) ดังเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการปฏิรูปการเมืองไปสู่สังคมประชาธิปไตยที่แท้จริง ซึ่งสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญจึงมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนทุกคนให้เกิดประโยชน์ต่อการตัดสินใจที่ดีขึ้น การสร้างฉันทามติ การหลีกเลี่ยงการขัดแย้งใดๆ คงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือความชอบธรรม ทศนคติของสาธารณชนต่อการทำงานขององค์กรภาครัฐ และพัฒนาภาคประชาสังคมทำให้ประชาชนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต (อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า, 2563)

ในการอยู่ร่วมกันในสังคมนั้น มนุษย์ทุกคนล้วนปรารถนาเป็นที่ยอมรับนับถือของทุกคนและต้องการได้ยินได้ฟังถ้อยคำที่ดีมากกว่าเสียงนินทาว่าร้าย พระพุทธองค์ได้ทรงแนะวิธีที่จะทำตนให้เป็นที่รักของสังคมโดยการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุซึ่งเป็นคุณธรรมที่ยึดเหนี่ยวใจบุคคล และประสานหมู่ชนไว้ในความสามัคคี (พระพรหมคุณาภรณ์. (ป.อ.ปยุตฺโต), 2559) จากการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจและที่สำคัญการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้นเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและควบคุมการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และเจ้าหน้าที่ภาครัฐได้เป็นอย่างดี เมื่อนำมาบูรณาการ ซึ่งหมายถึง ความศรัทธาในพระพุทธศาสนากับปัญญาในศาสตร์อื่น คือ ส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันก็จะก่อให้เกิดองค์รวมที่มีประโยชน์บริบูรณ์ (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2553) ผสานหลักธรรมเข้ากับหลักการบริหารองค์กรและความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานร่วมกันและสร้างความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในฐานะข้าราชการที่ต้องรับใช้ประชาชน ดังนั้นการปลูกฝังจิตสำนึกให้บุคคลมี

ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมจึงมีความสำคัญยิ่ง ซึ่งจิตสำนึก หมายถึง การตระหนักรู้จากการประเมินค่า การเห็นความสำคัญซึ่งมีฐานอยู่ที่ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ความเห็นและความสนใจของบุคคล (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2541) และการสร้างจิตสำนึกทางการเมืองจึงไม่เพียงแต่เป็นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารหรือเหตุการณ์ทางการเมืองเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมตัดสินใจในเรื่องของความเชื่อและการปฏิบัติตัวที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางการเมืองในสังคม และการพัฒนาทักษะทางการเมืองของแต่ละบุคคล

ในบริบทของสำนักงานขนส่งจังหวัดพิษณุโลกการบูรณาการหลักพุทธธรรมสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมบทบาทการทำงาน เพื่อยกระดับคุณภาพจิตใจและการทำงานอย่างมีคุณภาพ ส่งเสริมจิตสำนึกที่เข้มแข็งต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับองค์กรและชุมชนส่งผลให้เกิดการพัฒนาการทำงานในเชิงคุณภาพ มีความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อประชาชนในฐานะผู้รับบริการ นอกจากนี้ยังช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างหน่วยงานรัฐกับประชาชน ช่วยพัฒนาองค์กรให้เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคมด้วยการนำหลักธรรมมาเป็นแนวทางปฏิบัติอย่างยั่งยืน ในด้านจิตใจและการบริหารจัดการสามารถเป็นต้นแบบให้แก่หน่วยงานอื่นต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษา การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรสำนักงานขนส่งจังหวัดพิษณุโลก จากประเด็นที่กล่าวมาแล้ว จึงสนใจศึกษาการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากร เพื่อให้ได้แนวคิด แนวทางในการสร้างจิตสำนึกหรือความตระหนักรู้ในทางการเมืองนำไปสู่การพัฒนาสังคมและการเมืองในเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในระยะยาว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรสำนักงานขนส่งจังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อเปรียบเทียบจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรสำนักงานขนส่งจังหวัดพิษณุโลก โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรสำนักงานขนส่งจังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ บุคลากรสำนักงานขนส่งจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 90 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้จากการคำนวณโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (สุรพล สุยะพรหมและสุทธิรักษ์ ศรีจันทร์เพ็ญ, 2553) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 74 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและรายได้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ ด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอิตถจริยาและด้านสมานัตตตา

ตอนที่ 3 จิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมือง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ด้านการสนทนาทางการเมือง ด้านการรู้จักสิทธิเสรีภาพ ด้านความเป็นพลเมือง และด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมือง 5 ด้าน ของบุคลากรสำนักงานขนส่งจังหวัดพิษณุโลก

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t test) และค่าเอฟ (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis ANOVA) และวิเคราะห์สหสัมพันธ์เนื้อหาเสนอโดยวิธีเชิงพรรณนาต่อไป

ผลการวิจัย

จากการศึกษา การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรสำนักงานขนส่งจังหวัดพิษณุโลก สรุปผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรสำนักงานขนส่งจังหวัดพิษณุโลก พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรสำนักงานขนส่งจังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวม

(n=74)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรสำนักงานขนส่ง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวม	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง	4.38	0.70	มาก
2. ด้านการสนทนาทางการเมือง	4.37	0.70	มาก
3. ด้านการรู้จักสิทธิเสรีภาพ	4.39	0.67	มาก
4. ด้านความเป็นพลเมือง	4.46	0.65	มากที่สุด
5. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	4.47	0.68	มากที่สุด
รวม	4.41	0.68	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรสำนักงานขนส่งจังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 หากพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าความคิดเห็นมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมทางการเมือง รองลงมาได้แก่ ความเป็นพลเมือง และที่น้อยที่สุด คือ การสนทนาทางการเมือง

2. การเปรียบเทียบจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรสำนักงานขนส่งจังหวัดพิษณุโลก ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรสำนักงานขนส่งจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานที่	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	t-test/ F-test	ค่า Sig.	ผลการทดสอบ	
					เป็นไปตาม สมมติฐาน	ไม่เป็นไปตาม สมมติฐาน
1	เพศ	การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากร	0.554	0.588		✓
2	อายุ	การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากร	0.293	0.881		✓
3	การศึกษา	การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากร	0.170	0.844		✓
4	ตำแหน่ง	การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากร	2.160	0.123		✓
5	รายได้	การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากร	0.705	0.591		✓

จากตารางที่ 2 พบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและรายได้ต่างกัน มีจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรสำนักงานขนส่งจังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในการศึกษาวิจัย

3. นำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรสำนักงานขนส่งจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ด้านการรับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง มีการส่งเสริมให้บุคลากรรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากแหล่งข่าวที่เชื่อถือได้และถูกต้องทางการเมือง ด้านการสนทนาทางการเมือง ส่งเสริมให้บุคลากรมีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองภายในองค์กรอย่างสร้างสรรค์ ด้านการใช้สิทธิ เสรีภาพ สำนักงานควรเน้นความสำคัญของสิทธิเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยและสนับสนุนให้บุคลากรใช้สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ ด้านความเป็นพลเมือง บุคลากรตระหนักรู้ในหน้าที่ เคารพกฎหมายและไม่เพิกเฉยต่อปัญหาส่วนรวม ให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งสม่ำเสมอ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง บุคลากรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองให้กับบุคคลอื่น และการติดตามนโยบายและการทำงานของรัฐบาล

อภิปรายผล

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบผลการวิจัยสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

1. ระดับจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรสำนักงานขนส่งจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ระดับจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านทาน ด้านอิตถจริยา ด้านปิยะวาจาและด้านสมานัตตตา ถือว่าเป็นหลักพุทธธรรมที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของบุคลากร โดยยึดปฏิบัติตามหลักการให้ การแบ่งปัน การใช้ถ้อยคำที่ดี สุภาพ ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทั้งในที่ทำงานและครอบครัว มีการสงเคราะห์เอื้อเฟื้อผู้อื่นทำให้เกิดความรักความผูกพันภายในองค์กร มีความเป็นกลางทางการเมือง สร้างความสามัคคีในหมู่คณะและเป็นแบบอย่างที่ดีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระชินกร สุจิตโต (ทองดี) (2564) ที่พบว่า การบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ มีการแบ่งปันความรู้เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง มีการใช้คำพูดที่สุภาพไม่ทำให้เกิดความขัดแย้ง ประพฤติตนเป็นแบบอย่างเอาใจใส่ในการรับรู้ข้อมูลผ่านสื่อต่างๆ และการวางตนที่ดีให้ข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้องแก่บุคคลและสังคม ส่วนผลการศึกษาระดับจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมือง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านความเป็นพลเมือง ด้านการรู้จักสิทธิเสรีภาพ ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและด้านการสนทนาทาง

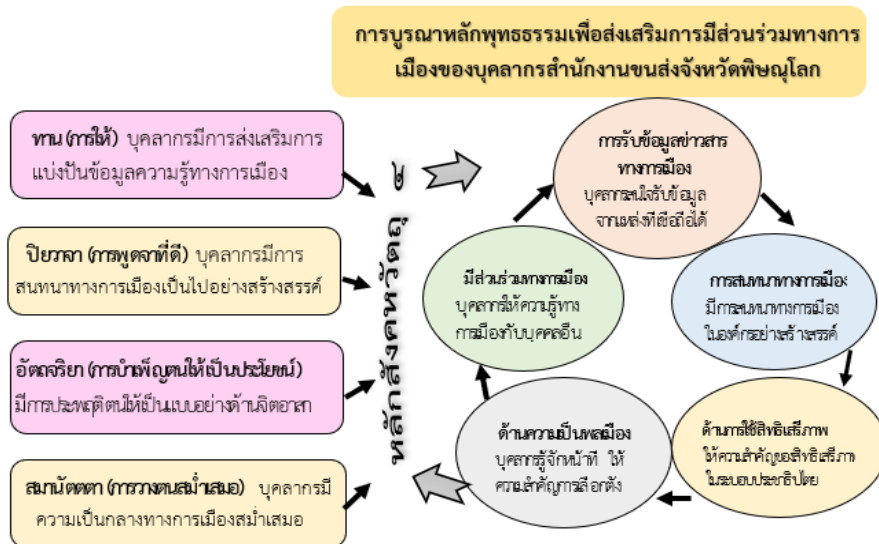
การเมือง ตามลำดับมากไปหาน้อยแสดงให้เห็นว่าบุคลากรในสำนักงานมีส่วนร่วมทางการเมืองกันมาก มีความรับผิดชอบตามหน้าที่ของพลเมือง ให้ความสำคัญกับการเลือกตั้ง มีการรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมีหลายช่องทางจากแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือและกระจายข่าวให้ความรู้ตามความเหมาะสม แต่ด้านการสนทนาทางการเมืองบุคลากรให้ความสนใจไม่มากเท่าที่ควร โดยมีความคิดเห็นว่าควรวางตนเป็นกลางทางการเมืองตามฐานะข้าราชการ และมีการใช้สิทธิเสรีภาพให้เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เต็มดวง นมเกษม (2565) ที่พบว่า แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ภาครัฐควรสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนช่วยกระจายข่าวให้สังคม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเคารพ ใช้สิทธิเสรีภาพตามกฎหมาย

2. การเปรียบเทียบจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรสำนักงานขนส่งจังหวัดพิษณุโลก โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และรายได้ต่างกัน มีการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรมน จันรอง (2563) ที่พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรสำนักงานขนส่งจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ด้านการรับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง มีการส่งเสริมบุคลากรรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากแหล่งข่าวที่เชื่อถือได้ ด้านการสนทนาทางการเมือง บุคลากรมีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองและการสนทนาทางการเมืองภายในองค์กรเป็นไปอย่างสร้างสรรค์ ด้านการรู้จักสิทธิเสรีภาพ บุคลากรให้ความสำคัญของสิทธิเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยและสำนักงานควรสนับสนุนให้ใช้สิทธิเสรีภาพตามกฎหมายและรัฐธรรมนูญ ด้านพลเมือง บุคลากรตระหนักรู้ในหน้าที่ มีความรับผิดชอบ เคารพกฎหมาย ให้ความสำคัญกับการเลือกตั้ง ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองให้กับบุคคลอื่น และการติดตามนโยบายและการทำงานของรัฐบาล โดยการนำหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมือง นำมาซึ่งการปลูกฝัง การคิด วิเคราะห์ และยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของพระปัญญา สุจิตโต (สิงาม) (2567) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุดคือด้านการรู้จักสิทธิเสรีภาพ รองลงมาคือ ด้านความเป็นพลเมือง และที่น้อยที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ควรปรับปรุงภาพลักษณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองให้เห็นว่าการเข้าร่วมมีบทบาทในการเมืองในเรื่องการเลือกตั้งเป็นเรื่องง่ายและมี การรับฟังเพื่อพิจารณาตามเหตุผล

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย คือ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรสำนักงานขนส่งจังหวัดพิษณุโลก

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย อธิบายดังนี้ ด้านการรับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง มีการส่งเสริมให้บุคลากรรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากแหล่งข่าวที่เชื่อถือได้ เช่น สื่อของรัฐโดยตรง สามารถแยกแยะข่าวปลอม (Fake News) ได้ ด้านการสนทนาทางการเมือง บุคลากรมีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองภายในองค์การอย่างสร้างสรรค์ ด้านการรู้จักสิทธิเสรีภาพ สำนักงานควรเน้นความสำคัญและสนับสนุนให้บุคลากรใช้สิทธิเสรีภาพตามกรอบรัฐธรรมนูญ ด้านพลเมือง บุคลากรตระหนักรู้ในหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกพลเมืองด้วยการปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่เพิกเฉยต่อปัญหาส่วนรวม ให้ความสำคัญกับการเลือกตั้ง และด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง บุคลากรมีการรับรู้และให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองและมีการติดตามนโยบายการทำงานของรัฐบาล

เอกสารอ้างอิง

- เต็มดวง นมเกษม. (2565). แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลเทพาลัย อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา. (ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2552). พลวัตการมีส่วนร่วมของประชาชน : จากอดีตจนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2541). ข้าราชการไทย ความสำนึกและอุดมการณ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระชินกร สุจิตโต (ทองดี). (2564). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมือง สำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต). (2553). วิธีบูรณาการพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระปัญญา สุจิตโต (สิงาม). (2564). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์. (ป.อ.ปยุตโต). (2559). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ 31. กรุงเทพฯ : ผลิตัณ.
- วัชรมน จันรอง. (2563). การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์กรการบริหาร ส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศิพิมพ์ ศรีปลั่ง และจิราภรณ์ คำจันทร์. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี 2560. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 25(2), 140-153.
- สุรพล สุยะพรหม และสุทธิรัก ศรีจันทร์เพ็ญ. (2553). ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อภิญา ฉัตรช่อฟ้า. (2563). “การเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน”. วารสารมหาจุฬานาครทรรณ. 7(7), 1-11.